

Verksamheten inom Europarådet under 2007

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens skrivelse 2007/08:81 Redogörelse för verksamheten inom Europarådets ministerkommitté m.m. år 2007 samt inför det svenska ordförandeskapet år 2008 och redogörelse 2007/08:ER1 Från Sveriges delegation vid Europarådets parlamentariska församling. I betänkandet behandlas vidare en motion som väckts med anledning av skrivelsen samt ett antal motioner från den allmänna motionstiden hösten 2006 och hösten 2007.

Utskottet föreslår att riksdagen lägger skrivelsen till handlingarna och att motionerna avstyrks.

Till betänkandet är fogat 1 reservation och 1 särskilt yttrande.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning	4
Skrivelsens huvudsakliga innehåll	4
Redogörelsens huvudsakliga innehåll	5
Det svenska ordförandeskapet år 2008	6
Motionerna	6
Utskottets överväganden	6
Mänskliga rättigheter	9
Motionerna	9
Utskottets överväganden	9
Övriga frågor	12
Motionerna	12
Utskottets överväganden	12
Reservation	14
Kvinnors rätt till abort, punkt 3 (s, v, mp)	14
Särskilt yttrande	15
Mänskliga rättigheter, punkt 2 (s, v, mp)	15
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	16
Skrivelse 2007/08:81	16
Följdmotion med anledning av skrivelse 2007/08:81	16
Redogörelse 2007/08:ER1	16
Motion från allmänna motionstiden hösten 2006	17
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2007	17

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. **Det svenska ordförandeskapet år 2008**

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:Ju246 yrkande 1 och 2007/08:U9 yrkandena 1 och 2.

2. **Mänskliga rättigheter**

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:U9 yrkandena 3, 5 och 6 samt 2007/08:U304 yrkande 30.

3. **Kvinnors rätt till abort**

Riksdagen avslår motion 2007/08:U9 yrkande 4.

Reservation (s, v, mp)

4. **Det europeiska au pair-avtalet**

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:U252 yrkandena 1 och 2 samt 2007/08:U325 yrkandena 1 och 2.

5. **Skrivelsen och redogörelsen**

Riksdagen lägger skrivelse 2007/08:81 och redogörelse 2007/08:ER1 till handlingarna.

Stockholm den 24 april 2008

På utrikesutskottets vägnar

Göran Lennmarker

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Göran Lennmarker (m), Urban Ahlin (s), Gustav Blix (m), Carina Hägg (s), Anne-Marie Pålsson (m), Birgitta Ohlsson (fp), Kenneth G Forslund (s), Walburga Habsburg Douglas (m), Kerstin Engle (s), Alf Svensson (kd), Hans Linde (v), Carin Runeson (s), Holger Gustafsson (kd), Mats Sander (m), Olle Thorell (s), Max Andersson (mp) och Ulrika Carlsson i Skövde (c).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlas regeringens skrivelse 2007/08:81 Redogörelse för verksamheten inom Europarådets ministerkommitté m.m. år 2007 samt inför det svenska ordförandeskapet år 2008 och redogörelse 2007/08:ER1 Från Sveriges delegation vid Europarådets parlamentariska församling.

Sedan den 1 oktober 2006 råder ingen generell motionsrätt på skrivelser och redogörelser. Riksdagens kammare har dock, på förslag av talmannen, fattat beslut om att medge motionsrätt på skrivelsen och redogörelsen (prot. 2007/08:77–78). Motionstiden för skrivelsen löpte ut den 27 mars 2008. Två följdmotioner väcktes varav en behandlas i betänkande 2007/08:UU10.

I betänkandet behandlar utskottet en motion som väckts med anledning av skrivelsen samt ett antal motioner från den allmänna motionstiden hösten 2006 och hösten 2007.

Utskottet har den 4 mars 2008 erhållit en föredragning om familjerelaterat kvinnovåld av representanter från Utrikesdepartementet och Sida.

Regeringens skrivelse och den svenska delegationens redogörelse täcker hela Europarådets verksamhet under 2007. Skrivelsen redogör även för det svenska ordförandeskapet i Europarådets ministerkommitté år 2008. Utskottet har utifrån väckta motioner valt att fästa särskild uppmärksamhet vid det svenska ordförandeskapet år 2008 samt vissa MR- och arbetsrättsliga frågor.

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen lämnar regeringen en redogörelse för verksamheten inom Europarådets ministerkommitté samt redovisar de övergripande målsättningarna för det svenska ordförandeskapet i Europarådets ministerkommitté 2008.

Sverige kommer att vara ordförande i Europarådets ministerkommitté från början av maj till mitten av november 2008. Det övergripande målet för det svenska ordförandeskapet är att genomföra besluten från 2005 års Warszawa-toppmöte om kraftsamling kring mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer. Sverige har även som övergripande målsättning att göra Europarådet till en mer effektiv och transparent organisation. De strategiska målen för det svenska ordförandeskapet är att stärka genomförandet av Europarådets normer, att uppnå ett mer samstämmigt och horisontellt arbetssätt, samt att fördjupa samarbetet med EU, OSSE och FN.

Vad gäller verksamheten i Europarådets ministerkommitté under 2007 kan följande särskilt nämnas. Montenegro upptogs som medlem i Europarådet i maj 2007 och därmed omfattar Europarådets medlemskrets nu alla europeiska länder utom Vitryssland. Ministerkommittén och sekretariatet fortsatte år 2007 att arbeta för tydligare en inriktning på kärnområden dvs. mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer. En särskilt viktig fråga var kopplingen mellan kärnområden och planeringen av den löpande verksamheten. Budgeten för år 2008 innebär vissa resursökningar för bl.a. Europadomstolen och kommissionen för mänskliga rättigheter, strukturer av stor vikt för kärnområdena. Under året har reformer för ökad öppenhet och effektivitet inom Europarådet genomförts. Vidare antog EU och Europarådet vid Europarådets ministermöte den 10–11 maj 2007 ett samarbetsavtal som utgör ett ramverk för en utvecklad relation mellan EU och Europarådet. Diskussioner om genomförandet av samarbetsavtalet väntas bli en viktig fråga för det svenska ordförandeskapet i Europarådets ministerkommitté 2008 men även för det svenska ordförandeskapet i EU:s ministerråd 2009. Bland övriga frågor som stått i centrum under året kan nämnas samarbetet med Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) och Förenta nationerna (FN), fortlöpande normativt arbete på området mänskliga rättigheter (MR) samt rättsligt samarbete och folkrätt.

Redogörelsens huvudsakliga innehåll

I redogörelsen redovisar Sveriges delegation vid Europarådets parlamentariska församling Europarådets roll i det europeiska samarbetet, den parlamentariska församlingens verksamhet under 2007 och den svenska representationen.

Liksom föregående år har uppföljningen av Warszawatoppmötets beslut att fokusera verksamheten på kärnuppgiften att främja respekten för de mänskliga rättigheterna, demokrati och rättsstatens principer angett tonen för församlingens verksamhet under 2007. Huvudområdena för församlingens verksamhet under det gångna året har varit budget och omstrukturering av verksamheten, granskning av hur medlemsstaterna uppfyller sina åtaganden, politiska frågor, demokrati och mänskliga rättigheter, ekonomiska frågor, kultur, utbildning och vetenskap, sociala frågor, hälso- och familje-frågor, befolknings- och flyktingfrågor, jordbruk och miljö samt jämställdhet.

De politiska frågor som behandlades under året rörde bl.a. Europarådets relationer med FN, EU och andra internationella organisationer, kampen mot terrorism, globaliseringsfrågor samt västra Balkan.

Den 13–15 juni 2007 stod Sverige värd för Europarådets forum för framtida demokratifrågor. Forumet arrangerades som ett samarbetsprojekt där Regeringskansliet, riksdagen och Sveriges Kommuner och Landsting

ingick tillsammans med Europarådets ministerkommitté, församling och kommunalkongress. Forumets övergripande tema var ”Makt och egenmakt – det ömsesidiga beroendet mellan demokrati och mänskliga rättigheter”.

Det svenska ordförandeskapet år 2008

Motionerna

I *kommittémotion 2007/08:U9 (s) yrkande 1* begär Socialdemokraterna att Sverige under sin ordförandeperiod ska initiera ett långsiktigt strategiskt arbete inom Europarådets alla institutioner och program kring Rysslands samhällsordning och statsskick.

I *kommittémotion 2007/08:U9 (s) yrkande 2* konstaterar Socialdemokraterna att kansliresurserna för MR-kommissariens kontor har varit för små och att regeringen under 2008 förstärker kontoret med personal. Om det är motiverat anser Socialdemokraterna att kommissariens kontor bör tillföras ytterligare resurser i budgeten för 2009 och att det bör vara en uppgift för det svenska ordförandeskapet att bevaka denna inriktning.

I den *enskilda motionen 2007/08:Ju246 yrkande 1* begär motionären att regeringen redovisar sitt program för ordförandeskapet i Europarådet.

Utskottets överväganden

Utskottet understryker inledningsvis Europarådets roll som en huvudaktör när det gäller att skapa en gemensam värdegrund kring krav på bl.a. mänskliga rättigheter och rättsstatens principer i hela Europa. Genom att främja individens rättigheter bidrar organisationen till fred, stabilitet och säkerhet. Utskottet framhöll hösten 2007 (betänkande 2007/08:UU1) de utmärkta förutsättningar som Sverige har under ordförandeskapet att lyfta fram svenska prioriteringar och nå resultat genom att fokusera på genomförandet av överenskommelser. Det gäller inte minst med tanke på att ordförandeskapet inom Europarådet följs av svenskt ordförandeskap inom Nordiska rådet och EU. Utskottet vill även betona den centrala roll som riksdagens delegation till församlingen får under ordförandeskapet. Frågor om demokratis framtid och våld i nära relationer står högt på Europarådets agenda. Detta är frågor i vilka parlamentarikernas bidrag är av särskild betydelse.

Utskottet konstaterar att skrivelsen redovisar utgångspunkter för vad det svenska ordförandeprogrammet kommer att innehålla och välkomnar regeringens övergripande målsättning om att fokusera på genomförande av kärnområdena mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer. Regeringen aviserar i skrivelsen att ett särskilt program för ordförandeskapet kommer att läggas fram i samband med övertagandet från Slovakien.

Vidare noterar utskottet de strategiska mål som anges i skrivelsen om att

1. i högre grad koppla resultatet från Europarådets övervakning till utformningen av samarbete och stöd
2. uppnå ett mer samstämmigt och horisontellt arbetssätt i Europarådet
3. fördjupa samarbetet med EU, OSSE och FN

De av Sverige planerade projekt och konferenser, bl.a. om Europakonventionens mer effektiva tillämpning, barns rättigheter, funktionshindrade personers rättigheter och nationella handlingsplaner för de mänskliga rättigheterna, ligger väl i linje med kraftsamlingen på Europarådets kärnområden och välkomnas av utskottet.

Utskottet betonar även vikten av insatser när det gäller frågor om våld mot kvinnor, genomförande av Europarådets konvention mot människohandel samt diskriminering på grund av sexuell läggning. Vidare stödjer utskottet att regeringen inom ramen för den samarbetsöverenskommelse som ingåtts mellan Europarådet och EU framhåller stödet till de länder som är medlemmar i Europarådet men inte i EU, inklusive Ryssland. Även Vitryssland, som inte är medlem i Europarådet, kommer att stå i centrum under det svenska ordförandeskapet.

Vad avser *utvecklingen i Ryssland*, som behandlas i en motion, kan utskottet konstatera att läget för de mänskliga rättigheterna har försämrats i landet. Som regeringen tar upp i skrivelse 2007/08:109 Mänskliga rättigheter i svensk utrikespolitik (MR-skrivelsen) är tendensen under senare år att makten återigen centraliseras inom politik och ekonomi – med korruption som ett stort problem. Utskottet beklagar att OSSE:s kontor för demokratiska institutioner och mänskliga rättigheter (ODIHR) inte fick rimliga förutsättningar att övervaka valen till den ryska duman i december 2007 och därför tvingades avstå. Valet övervakades dock av OSSE:s parlamentariska församling där observationen leddes av församlingens president Göran Lennmarker.

I MR-skrivelsen framhålls även att yttrande- och mötesfriheten har inskränkts och att den statliga kontrollen över massmedierna har ökat i dagens Ryssland. För journalister är Ryssland ett av världens farligaste länder. Vidare har förutsättningarna för enskilda organisationer att verka i Ryssland försvårats bl.a. genom ökade rapporteringskrav. Därutöver kan noteras att också kontrollen av partibildningar och kandidatnomineringar är ett problem. Utskottet återkommer i betänkande 2007/08:UU9 i samband med behandlingen av regeringens skrivelse 2007/08:109 till frågor om mänskliga rättigheter i Ryssland.

Mot denna bakgrund vill utskottet framhålla att det är angeläget att Europarådet förhåller sig till den utveckling på demokratins område som sker i Ryssland. Europarådet måste, med de instrument och mekanismer man disponerar över, fortsatt verka för att Ryssland uppfyller de krav som ett

medlemskap i Europarådet innebär och som man åtagit sig att uppfylla. Utskottet vill i sammanhanget även nämna samarbetet mellan EU och Ryssland där stor vikt bör fästas vid MR-dialogen.

Utskottet konstaterar att Europarådet löpande arbetar med att förbättra medlemsländernas efterlevnad och genomförande av Europarådets normer. Som exempel kan nämnas det pågående reformarbetet rörande Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna (Europadomstolen). Europadomstolen är troligen det mest kända övervakningsorganet i Europarådet och som regeringen redovisar i MR-skrivelsen har domstolens arbetsbörda blivit allt större för varje år. Situationen sedan en tid tillbaka är sådan att den kan sägas hota domstolens funktion. I slutet av 2007 hade domstolen ca 103 000 klagomål som ännu inte avgjorts, varav ca en fjärdedel var riktade mot Ryssland. Med anledning av att kostnaden för domstolen fortlöpande ökar, måste medlemsstaterna aktivt besluta huruvida Europarådets budget ska öka eller vilka omdispositioner och omprioriteringar som måste göras inom befintlig verksamhet. Även ministerkommitténs uppgift att övervaka efterlevnaden och verkställigheten av domstolens domar har blivit alltmer betungande. Ministerkommittén antog 2004 ett reformpaket som bl.a. innehåller ett tilläggsprotokoll (nr 14) till Europakonventionen som avser förändringar i proceduren inför Europadomstolen. Protokollet har inte kunnat träda i kraft till följd av att Ryssland, som enda medlemsstat, ännu inte ratificerat det. Om protokollet trädde i kraft skulle Europadomstolens arbete kunna underlättas betydligt.

Utskottet välkomnar att regeringen under ordförandeskapet avser att prioritera det reformarbete som pågår för att säkerställa att övervakningssystemets effektivitet på sikt blir framgångsrikt samt att regeringen också fortsatt kommer att agera för en rysk ratifikation bilateralt, i Europarådet och genom EU. Vidare noterar utskottet att Ryssland under året förklarat sig villigt att diskutera ett samarbete med Venedigkommissionen (ett rådgivande organ i konstitutionella och andra rättsliga frågor) och att frågan nu står på ministerkommitténs agenda. Av skrivelsen framgår att Sverige under ordförandeskapet kommer att verka för att Europarådets arbete med rättsstatsprinciper, bl.a. genom Venedigkommissionen, stärks.

I frågan om *Europarådets kommissarie för mänskliga rättigheter* konstaterar utskottet att regeringen i förhandlingarna om 2008 års budget förordade ökade resurser för MR-kommissarien. Sverige beslutade också att från och med början av år 2008 sekundera en seniortjänsteman till kommissariens kontor. Förstärkningen av kontoret ligger i linje med de rekommendationer som premiärminister Jean-Claude Juncker gav 2006 i sin rapport om relationerna mellan EU och Europarådet. Rapporten utarbetades på uppdrag av Warszawatoppmötet och innehåller femton rekommendationer om hur relationerna mellan de båda organisationerna kan stärkas. I arbetet med att stärka relationerna mellan organisationerna lägger regeringen bl.a. särskild vikt vid förstärkningen av kommissarien för mänskliga rättigheter.

Utskottet välkomnar regeringens arbete för att förstärka MR-kommissariens resurser och förutsätter att regeringen även fortsättningsvis nära följer resursfrågan.

Med det som anförts ovan avstyrker utskottet motion 2007/08:U9 (s) yrkande 1 och 2 samt motion 2007/08:Ju246 (s) yrkande 1.

Mänskliga rättigheter

Motionerna

I *kommittémotion 2007/08:U9 (s) yrkande 3* begär Socialdemokraterna att en konvention mot mäns våld mot kvinnor utarbetas. I samma kommittémotion framför Socialdemokraterna att Europarådet genom kampanjen om mäns våld mot kvinnor har vunnit erfarenhet som kan tas till vara i samverkan med FN. Mot bakgrund av detta anser Socialdemokraterna i *yrkande 6* att Sverige bör ta initiativ till samverkan mellan Europarådet och FN i FN:s globala kampanj för att stoppa mäns våld mot kvinnor.

I *kommittémotion 2007/08:U9 (s) yrkande 4* framhåller Socialdemokraterna att kvinnors rätt till legal och säker abort ska tillgodoses av Europarådets medlemsländer.

I *kommittémotion 2007/08:U9 (s) yrkande 5* framför Socialdemokraterna att Europarådets konvention mot människohandel bör ratificeras av Sverige.

I den *enskilda motionen 2007/08:U304 (fp) yrkande 30* beskriver motionärerna den bekymmersamma situationen för homo- och bisexuella samt transpersoner (HBT-personer) i vissa länder i östra Europa och södra Kaukasien och anför att den svenska regeringen aktivt bör verka för att homosexuellas, bisexuellas och transpersoners rättigheter uppmärksammas i arbetet i Europarådet och OSSE.

Utskottets överväganden

Utskottet behandlar i detta avsnitt frågor om mäns våld mot kvinnor, kvinnors rätt till legal och säker abort, Europarådets konvention mot människohandel samt homo- och bisexuella och transpersoners rättigheter.

Vad gäller *mäns våld mot kvinnor* konstaterar utskottet, i likhet med FN:s generalsekreterares rapport om våld mot kvinnor, att mäns våld mot kvinnor är ett universellt problem, en kränkning av de mänskliga rättigheterna och ett avgörande hinder för att uppnå jämställdhet.

Arbetet för att bekämpa mäns våld mot kvinnor har hög prioritet för regeringen. I handlingsplanen mot våld mot kvinnor konstaterar regeringen att Sveriges åtaganden inom ramen för FN:s och Europarådets arbete är en viktig utgångspunkt för regeringens insatser. Integrations och jämställdhets-

ministern har nyligen i ett svar på en skriftlig fråga ställd av Carina Hägg (s) välkomnat att FN:s kampanj nu tar vid och löper fram till 2015 och framhållit att kopplingar bör kunna göras mellan de erfarenheter som gjorts inom ramen för Europarådskampanjen och det kommande arbetet i FN. Utskottet vill betona vikten av att de erfarenheter som har vunnits genom Europarådets kampanj om mäns våld mot kvinnor tillvaratas i samverkan med FN.

Utskottet vill i sammanhanget även framhålla det arbete som, inom ramen för Europarådets kampanj, har bedrivits inom riksdagen för att belysa frågan om mäns våld mot kvinnor.

Utskottet noterar att det inom Europarådet pågår ett arbete med att överväga utarbetandet av en konvention om att bekämpa våld mot kvinnor i nära relationer och att Sverige välkomnar det arbetet.

Mot bakgrund av vad som anförts i denna del kan motion 2007/08:U9 (s) yrkande 3 och yrkande 6 anses besvarad. Den kan därmed avstyrkas.

Med anledning av motionen om *kvinnors rätt till legal och säker abort* konstaterar utskottet att Sverige är ett av de länder som är ledande i det internationella arbetet när det gäller att lyfta fram SRHR-frågor. Som utskottet framhöll i betänkande 2007/08:UU2 ligger Sveriges internationella politik för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter fast. Sverige stöder insatser som syftar till att göra aborter fria, säkra och lagliga för alla kvinnor.

Utskottet noterar vidare att regeringen i skrivelse 2007/08:89 Sveriges politik för global utveckling anger att regeringen avser att agera för att framsteg görs på SRHR-området i policyförhandlingar i EU, FN och andra internationella och multilaterala sammanhang. Av skrivelsen framgår att Sverige i internationella sammanhang kommer att fortsätta att värna och verka för ett starkt skydd för människors rättigheter att själva fatta beslut om sin kropp, sin sexualitet och barnafödande, vilket utskottet välkomnar.

Utskottet beklagar att EU misslyckades med att gemensamt föra fram ett starkt budskap om vikten av sexuell och reproduktiv hälsa under kvinnokommissionens möte i FN i februari i år. Utskottet välkomnar dock att Sverige under mötet framförde den svenska synen på SRHR-frågor inklusive rätten till säker och legal abort och understryker vikten av att regeringen fortsätter att arbeta för dessa frågor i internationella sammanhang, däribland EU och Europarådet.

Utskottet vill i sammanhanget uppmärksamma och välkomna att Europarådets parlamentariska församling vid sin session den 16 april 2008 antog resolution 1607 (2008) där de av Europarådets medlemsstater som ännu inte gjort det uppmanas att avkriminalisera abort, garantera kvinnors rätt till abort samt införa handlingsprogram för reproduktiv hälsa och födelsekontroll.

Med vad utskottet har anført i denna del kan motion 2007/08:U9 (s) yrkande 4 anses besvarad. Den kan därmed avstyrkas.

I frågan om Sveriges tillträde till *Europarådets människohandelskonvention* konstaterar utskottet att den dåvarande regeringen den 20 december 2005 beslutade om direktiv till en översyn av bestämmelsen om människohandelsbrott m.m. (dir. 2005:152). I uppdraget ingick att analysera frågan om Sveriges anslutning till Europarådets människohandelskonvention och vilka lagändringar som i så fall kan krävas. Vid senare tillfällen har beslutats om tilläggsdirektiv till utredaren samt förlängd utredningstid (dir. 2006:78 samt dir. 2007:88). Utredningen om människohandel m.m. överlämnade den 22 april 2008 sitt betänkande Människohandel och barnäktenskap – ett förstärkt straffrättsligt skydd (SOU 2008:41). Regeringen redovisar i den skrivelse som nu behandlas att Sverige har undertecknat konventionen mot människohandel och att förberedelser för anslutning till konventionen pågår i Regeringskansliet. Utskottet anser att en snar ratifikation av konventionen är önskvärd. När utredningen nu föreligger är det därför angeläget att nödvändiga nationella förberedelser genomförs så fort som möjligt.

Med detta konstaterar utskottet att motionen är besvarad och avstyrker motion 2007/08:U9 (s) yrkande 5.

Med anledning av motionen om *HBT-personers situation* kan utskottet inledningsvis konstatera att situationen för HBT-personer internationellt sett är mycket svår. Runt om i världen utsätts homo- och bisexuella samt transpersoner för olika former av diskriminering, förföljelse och våld. Diskriminering av HBT-personer finns även på nära håll. I Europarådets medlemsländer utsätts HBT-personer för diskriminering och trakasserier. Sverige uppmärksammar frågan om diskriminering på grund av sexuell läggning och könsidentitet i FN:s olika organ, bl.a. rådet för mänskliga rättigheter och generalförsamlingen och i EU, Europarådet, OSSE och andra internationella forum. Utskottet förutsätter att regeringen fortsätter att arbeta aktivt för att främja HBT-frågor och välkomnar att regeringen under 2007 har tagit initiativ till åtgärder inom Europarådet. Av skrivelsen framgår att Sverige under våren samlade de nordiska länderna till en samrådsgrupp. Samrådet resulterade i gemensamma uttalanden i ministerkommittén som gav stöd till HBT-frågan och efterlyste agerande från ställföreträdarkommittén. På begäran av de baltiska länderna utvidgades samrådsgruppen till att omfatta även dem. På förslag från de åtta nordisk-baltiska länderna under svensk ledning gav ministerkommittén hösten 2007 i uppdrag till sekretariatet att utarbeta konkreta förslag till förstärkta insatser inom HBT-området. Sverige har bistått sekretariatet i detta uppdrag. Förslagen kommer att presenteras under våren 2008 och kommer sannolikt att bestå av ett paket av åtgärder för att bekämpa diskriminering på grund av sexuell läggning och främja tolerans mot HBT-personer.

Vidare konstaterar utskottet att regeringen i skrivelse 2007/08:109 Mänskliga rättigheter i svensk utrikespolitik redovisar att Sverige uppmärksammar frågan om diskriminering på grund av sexuell läggning och

könsidentitet i FN:s olika organ, bl.a. i rådet för mänskliga rättigheter och generalförsamlingen, i EU, Europarådet samt OSSE. I samband med behandlingen av regeringens skrivelse kommer utskottet i betänkande 2007/08:UU9 mer ingående att behandla frågor om diskriminering av förföljelse på grund av sexuell läggning och könsidentitet.

Med vad utskottet har anfört i denna del kan motion 2007/08:U304 (*fp*) yrkande 30 anses besvarad. Utskottet avstyrker därmed motionen.

Övriga frågor

Motionerna

I den enskilda motionen 2006/07:U252 (*fp*) yrkandena 1 och 2 samt den enskilda motionen 2007/08:U325 (*fp*) yrkandena 1 och 2 förordas att Sverige ansluter sig till och undertecknar det europeiska au pair-avtalet (European Agreement on Au Pair Placement) och att Sverige bör verka för att avtalet även ska gälla utomeuropéer.

Utskottets överväganden

Utskottet har i tidigare betänkande (2005/06:UU15) konstaterat att huvudskälet till att Sverige varken undertecknat eller ratificerat au pair-avtalet är att Sverige har en annan syn på den au pair-anställdas rättsliga status på arbetsmarknaden än vad som kommer till uttryck i konventionen.

Ett antal villkor ska vara uppfyllda för att Migrationsverket ska bevilja utomeuropeiska medborgare (dvs. icke EU/EES-medborgare) tillstånd för au pair-arbete (ett års vistelse för ungdomar/personer mellan 18 och 30 år) i Sverige. Den sökande ska ha ett uttalat intresse eller en uppenbar nytta av svenska språkstudier och ska lämna ett intyg om att studieplats i Sverige finns. Det får vara frågan om högst 25 timmars hushållsarbete: veckan, studier i svenska ska ingå, kost och logi erbjudas och lönen ska uppgå till minst 3 500 kr per månad före skatt. Ett skriftligt arbetserbjudande från värdfamiljen där villkoren garanteras måste kunna uppvisas. Enligt Europarådskonventionen betraktas en au pair varken som studerande eller arbetstagare utan som en särskild grupp. Enligt svenskt synsätt betraktas en au pair som arbetstagare och omfattas därmed i huvudsak av det arbetsrättsliga skyddsnet som gäller för arbetstagare. I sammanhanget kan nämnas att arbetsmarknadsutskottet i ett kommande betänkande om arbetsrätt avser att beröra frågor om arbetsvillkor för au pair-verksamhet i hemmet.

Au pair-anställdas arbetsmiljö regleras i lagen (1970:943) om arbetstid, m.m. i husligt arbete. Lagen innehåller även bestämmelser om arbetstidsreglering, övertidsersättning och skadestånd. Bestämmelserna är i huvudsak icke-dispositiva och kan således inte avtalas bort mellan arbetsgivare

och arbetstagare. Enligt den nämnda lagen har arbetsgivaren och arbetstagare rätt till minst en månads uppsägningstid. Konventionen medger bara två veckors uppsägningstid för arbetsgivare och arbetstagare. En au pair får del av socialförsäkringsförmåner på samma villkor som andra personer som är bosatta och verksamma i Sverige. Konventionen i sig ger inte personer verksamma som au pair del av socialförsäkringar.

Enligt vad utskottet erfar från Regeringskansliet har frågan om svenskt tillträde till au pair-avtalet inte aktualiserats under senare tid.

Med det som anförts ovan avstyrker utskottet motion 2006/07:U252 (fp) yrkandena 1 och 2 samt motion 2007/08:U325 (fp) yrkandena 1 och 2.

Reservation

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservation. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

Kvinnors rätt till abort, punkt 3 (s, v, mp)

av Urban Ahlin (s), Carina Hägg (s), Kenneth G Forslund (s), Kerstin Engle (s), Hans Linde (v), Carin Runeson (s), Olle Thorell (s) och Max Andersson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:U9 yrkande 4.

Ställningstagande

Kvinnor har rätt att bestämma över sin egen kropp, om de vill ha barn, när de vill ha barn och hur många barn de vill ha. Men i dag är abort endast tillåten i ca 35 av Europarådets 47 medlemsländer. Men även om abort är tillåten i en majoritet av länderna är det inte detsamma som att kvinnor i praktiken kan få en abort utförd. Restriktioner finns i de flesta länder; grunderna för att en abort ska tillåtas varierar liksom tillgången till eftervård. I dag möter vi också välorganiserade och högljudda abortmotståndare, läkare som vägrar utföra abort, minskad tillgänglighet till abort, motstånd mot sex- och samlevnadsundervisning och brister i tillgång till preventivmedel för inte minst de unga. I några länder är abort kriminaliserat. Och beräkningar säger att mellan 500 000 och 800 000 illegala aborter utförs varje år i Europa. Vi har sett positiva framsteg, som i Portugal, men konstaterar samtidigt att initiativ har tagits i Litauens parlament till en lagstiftning som skulle komma att helt förbjuda abort. Initiativ till genomförande av resolution 1607(2008) om att avkriminalisera abort ska i medlemsstaterna bör tas. Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder för att kvinnors rätt till legal och säker abort förverkligas i Europarådets medlemsstater.

Särskilt yttrande

Mänskliga rättigheter, punkt 2 (s, v, mp)

Urban Ahlin (s), Carina Hägg (s), Kenneth G Forslund (s), Kerstin Engle (s), Hans Linde (v), Carin Runeson (s), Olle Thorell (s) och Max Andersson (mp) anför:

Sverige var initiativtagare till den konvention mot människohandel som nu har trätt i kraft. Men Sveriges ratificering har av regeringen förskjutits i tiden vid upprepade tillfällen. Utredningen Människohandel och barnäkenskap – ett förstärkt rättsligt skydd har nu presenterats och ska gå ut på remiss. Därefter kommer vi att veta mer om hur lagstiftningsförändringar kan komma till uttryck. Vi har också krävt en tidtabell för ratificeringen, men någon sådan har inte redovisats. Sverige kommer som ordförandeland i EU att ha en viktig roll när det gäller att verka för att medlemsländer och observatörländer i EU ratificerar konventionen. Konventionen är också öppen för länder utanför medlemskretsen. En viktig förutsättning för att Sverige ska kunna driva på den internationella processen är att vi själva ha ratificerat konventionen, men vi beklagar att frågan inte har prioriterats av regeringen. Vi beklagar vidare att Sverige ställt sig utanför konventionens övervakningsmekanism, Greta. Att det svenska stödet till sexköpslagen vacklar trots att lagen har visat sig vara såväl framsynt som ett verkningsfullt verktyg mot människohandel och prostitution är olyckligt. Vi oroas såväl av majoritetens splittring som av dess ovilja att lyfta fram sexköpslagen i europeiska och internationella sammanhang. Sveriges sexköpslag ska hävdas.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Skrivelse 2007/08:81

Regeringens skrivelse 2007/08:81 Redogörelse för verksamheten inom Europarådets ministerkommitté m.m. under 2007 samt inför det svenska ordförandeskapet år 2008.

Följdmotion med anledning av skrivelse 2007/08:81

2007/08:U9 av Björn von Sydow m.fl. (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige under sin ordförandeperiod ska initiera ett långsiktigt strategiskt arbete inom Europarådets alla institutioner och program kring Rysslands samhällsordning och stats-skick.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det svenska ordförandeskapet bör bevaka frågan om resurser för MR-kommissariens kontor i budgeten för 2009.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en konvention mot mäns våld mot kvinnor bör utarbetas.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att kvinnors rätt till legal och säker abort ska tillgodoses av Europarådets medlemsländer.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Europarådets konvention mot människohandel bör ratificeras av Sverige.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör ta initiativ till samverkan mellan Europarådet och FN-kampanjen mot mäns våld mot kvinnor.

Redogörelse 2007/08:ER1

Redogörelse 2007/08:ER1 Från Sveriges delegation vid Europarådets parlamentariska församling.

Motion från allmänna motionstiden hösten 2006

2006/07:U252 av Birgitta Ohlsson (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att Sverige bör ansluta sig till och underteckna det europeiska au pair-avtalet (European Agreement on Au Pair Placement).
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att Sverige bör verka för att det europeiska au pair-avtalet även ska gälla utomeuropéer.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2007

2007/08:Ju246 av Carina Hägg (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anføres i motionen om att regeringen till riksdagen redovisar sitt program för ordförandeskapet i Europarådet.

2007/08:U304 av Barbro Westerholm och Birgitta Ohlsson (båda fp):

30. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anføres i motionen om Sveriges arbete i Europarådet och OSSE.

2007/08:U325 av Birgitta Ohlsson (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anføres i motionen om att Sverige bör ansluta sig till och underteckna det europeiska au pair-avtalet (European Agreement on Au Pair Placement).
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anføres i motionen om att Sverige bör verka för att det europeiska au pair-avtalet även ska gälla utomeuropéer.